

ΜΕΘΟΔΟΙ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΩΣ ΜΙΑΣ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ ΣΤΟ ΣΤΡΑΤΕΥΜΑ.

Του Αιδεσιμολογιωτάτου Πρωτοπρ. Παντελεήμονος Χανόγλου,
ΤΑΞΧΟΥ ε.α.

(Εισήγηση στο Συνέδριο των Στρατιωτικών Ιερέων της Ειδικής Συνοδικής Επιτροπής Ειδικών Ποιμαντικών Θεμάτων και Καταστάσεων, Πολεμικό Μουσείο Αθηνών, 03.11.2011)

Αν και πέρασαν ήδη 13 και κάτι χρόνια από την ημέρα της αποστρατείας μου, σήμερα νιώθω σα να ήταν χτες. Και αν μπορούσα να γυρίσω πίσω το χρόνο, πάλι η επιλογή μου θα ήταν να ξαναζήσω τις συγκλονιστικές στιγμές που έζησα 26 περίπου χρόνια διακονώντας τους στρατευμένους Αξιωματικούς Υπαξιωματικούς και οπλίτες των Ενόπλων Δυνάμεων της Πατρίδος μου.

Όταν κατετάγην ως μόνιμος εξ απονομής Λοχαγός, πρώτος μόνιμος έγγαμος Ιερέας στις Ένοπλες Δυνάμεις, ήξερα ότι το έργο που επωμιζόμουν θα ήταν βαρύ για την απειρία της νεότητας μου.

Όμως ήμουν βέβαιος ότι με τη βοήθεια του Θεού, θα μπορούσα να ανταποκριθώ σ αυτό το δύσκολο έργο της ιεραποστολής που ανέλαμβανα απ εκείνης της ώρας. Γιατί απ αρχής ήμουν πεπεισμένος ότι αυτό ήταν έργο εσωτερικής ιεραποστολής που ταίριαζε απόλυτα στους ιερατικούς μου προσανατολισμούς. Έτσι όταν μου έγινε επίσημα, από τον Μακαριστό Μητροπολίτη Ενόπλων Δυνάμεων κυρό Νικόλαο Ξένο, η πρόταση να ενταχθώ εις το Σώμα των Στρατιωτικών Ιερέων, δέχθηκα με προθυμία την αποστολή που μου ανέθετε η Εκκλησία της Ελλάδος. Ούτε για μια στιγμή δεν λησμόνησα το ότι πρώτα ήμουν Ιερέας και έπειτα στέλεχος και υπηρέτης των στρατευμένων Αξιωματικών, Υπαξιωματικών, Οπλιτών και Πολιτικού προσωπικού των Ενόπλων Δυνάμεων.

Ίσως μου πείτε ότι όλα αυτά είναι καθαρά προσωπικά θέματα που δεν αφορούν το συνέδριο. Όμως έκανα την αναφορά αυτή για να καταθέσω την αγωνία μου, τότε, σχετικά με τις μεθόδους και τεχνικές που θα έπρεπε να χρησιμοποιήσω προκειμένου να αποδώσω στο λειτουργικό και ποιμαντικό μου έργο. Ένας άπειρος χρειάζεται πάντοτε την συμβουλή και καθοδήγηση των παλαιότερων στο χώρο. Η βοήθεια του Επισκόπου, η συνδρομή των αδελφών, και η ανταλλαγή απόψεων στα συνέδρια συνέβαλαν στο καταρτισμό μου.

Θεωρώ ότι οι μέθοδοι και οι τεχνικές της εποχής εκείνης, ανάλογα και με την έμπνευση μας, απέδωσαν κατά τον κόπο και τον ιδρώτα καθενός.

Η λειτουργική και μυστηριακή προσφορά, το κήρυγμα, οι διαλέξεις, οι ομιλίες, οι προβολές, η προσωπική επικοινωνία έδωσαν σε όσους στρατευμένους επιθυμούσαν την ευκαιρία του πνευματικού ανεφοδιασμού. Τα αποτελέσματα φαίνονται καθημερινά, όταν μετά από χρόνια μας αναγνωρίζουν πολλοί και εκφράζουν τη χαρά και την ευγνωμοσύνη τους για την στήριξη που τους προσφέραμε στην Πίστη και στη ζωή.

Οι παλαιές όμως μέθοδοι και τεχνικές, για να είναι σήμερα ελκυστικές και ταυτόχρονα πειστικές, **χρειάζονται προσαρμογή** στα δεδομένα της εξέλιξη της ψυχολογίας, στο υψηλό μορφωτικό επίπεδο των ακροατών, στον κατακλυσμό της ενημέρωσης, στην ηλεκτρονική και ψηφιακή τεχνολογία, στο Διαδίκτυο και

στις άλλες σύγχρονες κατακτήσεις τις οποίες έχει σήμερα η Εκκλησία στη διάθεσή της.

Το θέμα μου κάλλιστα θα μπορούσε να είχε τίτλο **«φαντασία και εφαρμογή μέσων κατά την ενάσκηση των πνευματικών και ποιμαντικών καθηκόντων του Ιερέα στις Ένοπλες δυνάμεις»**.

Γιατί ,για να χρησιμοποιηθούν σύγχρονοι μέθοδοι και τεχνικές επικοινωνίας στο ποιμαντικό και πνευματικό έργο, χρειάζεται πολύ φαντασία, μυαλό που να γεννάει ιδέες, με καταδρομικές θα έλεγα ενέργειες, σε τομείς που σήμερα εμφανίστηκαν, με καταιγισμό βολών αγάπης και ανύστακτο ενδιαφέρον για το πλήρωμα της Εκκλησίας που υπηρετεί την Πατρίδα, μακριά από την οικογένεια του, τους φίλους του, την ενορία του και που οι παλαιές πρακτικές δεν μπορούν να το προσεγγίσουν.

Αυτό δε σημαίνει, πως ότι προϋπάρχει είναι άνευ αξίας και ενδιαφέροντος για εκμετάλλευση, αλλά, σε ότι μέχρι τώρα ήταν εργαλεία για το έργο μας, θα πρέπει να προστεθούν και σύγχρονοι μέθοδοι και τεχνικές.

Μέθοδος σημαίνει ,τρόπος ενέργειας, σύστημα, τακτική ακολουθητέα ή ενδεδειγμένη. Επίσης σημαίνει προκαθορισμένο τρόπο ενέργειας, πρόγραμμα, σχέδιο, δρομολόγιο, πλάνο, αγωγή.

Κατά συνέπεια για να πετύχουμε στο έργο μας απαιτείται **1 .μεθοδικότητα** και **2. επιστημοσύνη** ,αναγκαία για τον δικό μας καταρτισμό, αλλά και του ποιμνίου που μας εμπιστεύτηκε η Εκκλησία και η Πατρίδα.

Μεθοδικότητα είναι η εύρυθμη συγκρότηση, η συστηματική και ορθολογιστική οργάνωση, ρασιοναλιζασιόν (rationalisation), η οργάνωση δηλαδή επί νέων βάσεων, ή άλλως η αναδιοργάνωση και ανασυγκρότηση.

Επιστημοσύνη από την άλλη είναι, όπως ορίζεται, η ακριβής και συστηματική γνώσις των πραγμάτων, ώστε να έχουμε τέλεια γνώση του θέματος που μας απασχολεί. Με άλλα λόγια είναι η εμπειρία το να γίνεται κάτι βάσει της πείρας και μόνον .Ο πεπειραμένος ,όπως λέει ο απλός άνθρωπος, είναι ο μαθός ή καλύτερα **«ο γνούς και ποιήσας»**. Αυτός και μόνον αυτός έχει την δυνατότητα να προσεγγίσει κάποιον για να επικοινωνήσει ,να διδάξει , και να τον βοηθήσει πνευματικά .

Η επικοινωνία λοιπόν, η **διδασκαλία** και η **ποικιλόμορφη βοήθεια στήριξης** των στρατευμένων ,πρέπει να είναι **οι στόχοι** του έργου όλων των Ιερέων που η Εκκλησία και η Πατρίδα μας εμπιστεύθηκε. Πρώτος στόχος η επικοινωνία.

ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

1. Επικοινωνία

Η επικοινωνία με τους αξιωματικούς, μονίμους και εφέδρους ,τους υπαξιωματικούς, τους οπλίτες, σμηνίτες, ναύτες, άνδρες και γυναίκες ,και το πολιτικό προσωπικό είναι η πρώτη και ουσιαστική ενέργεια στο δύσκολο έργο μας .Γιατί, η επικοινωνία στην Εκκλησία είναι συνδεδεμένη με την ίδια Της την ύπαρξη.

Από του Κυρίου μας Ιησού Χριστού μέχρι σήμερα , η Εκκλησία μας δεν κάνει τίποτε άλλο από το να επικοινωνεί με τον κόσμο να διδάσκει και να εργάζεται για τη σωτηρία του.

Ο Απόστολος Παύλος θεωρείται δικαίως και από τους κοσμικούς ανθρώπους ακόμη ως ο ιδρυτής της επικοινωνίας και της ιεραποστολής, αφού για τα μέτρα της εποχής του επιτέλεσε το πραγματικό κατόρθωμα να διατρέξει με κάθε προσφερόμενο συγκοινωνιακό μέσο χιλιάδες χιλιόμετρα ξηράς και θαλάσσης και όχι μόνο ίδρυσε τοπικές Εκκλησίες, αλλά έως το μαρτυρικό τέλος της ζωής του επικοινωνούσε συνεχώς μαζί τους, από το ενδιαφέρον και την μέριμνα για την πορεία τους.

Οι πατέρες της Εκκλησίας επικοινωνούσαν με το ποίμνιό τους με επιστολές, με κηρύγματα, με συγγράμματα και με κάθε άλλο σ' αυτούς μέσο, πάντα με περισσή αγάπη και με σκοπό την διακονία των συνανθρώπων τους και τη βοήθεια προς αυτούς στο δρόμο της σωτηρίας.

Η επικοινωνία μας με τους στρατευμένους, δεν πρέπει να γίνεται προσαρμόζοντας το Λόγο του Θεού στις αντιλήψεις μας, για να είμαστε ευχάριστοι στις απόψεις των ακροατών μας, αλλά να υποτάσσουμε το εγώ μας και να προσφέρουμε τον εαυτό μας στην υπηρεσία των συνανθρώπων μας για να προσελκύσουμε στο έργο του φωτισμού των την Χάρη του Θεού. Το να θεωρεί κάποιος από εμάς ότι το έργο του επιβάλλεται με την εξουσία που του δίνει η Ιεροσύνη του ή ο στρατιωτικός του βαθμός, αφαιρεί τα βιώματα αγάπης, διακονίας και θυσίας που οφείλουμε να προσφέρουμε.

Όσοι επικοινωνούμε με τους στρατευμένους πρέπει να λέμε πάντα την αλήθεια με παρησία, όσο κι αν αυτό κοστίζει, με διάκριση και επίγνωση του τι εκπροσωπούμε.

Η επικοινωνία μας πρέπει να αποπνέει χριστιανικό ήθος και συναισθήματα ελπίδας και ελευθερίας. Και η ελευθερία βρίσκεται στη γνωριμία μας με το Χριστό.

« Γνώσεσθε την αλήθειαν, και η αλήθεια ελευθερώσει υμάς».(Ιωαν.8,32)
Να το θεμέλιο πάνω στο οποίο θα μεθοδεύσουμε σήμερα το έργο μας και θα χρησιμοποιήσουμε τις σύγχρονες τεχνικές. **Ο ΧΡΙΣΤΟΣ**. Γιατί ο Χριστός μένει **«χθές και σήμερα ο αυτός και εις τους αιώνας»**(Εβρ.13,8)

Έτσι θα παραμένουμε από την μια πιστοί στα όσα **« εμάθομεν και επιστώθημεν »**,(Β, Τιμ.3,14) και από την άλλη σεβόμενοι τις αρχές και τις αξίες της θρησκευτικής μας παράδοσης, θα φροντίσουμε να μεταλαμπαδεύσουμε στους νεότερους μας τις αλήθειες του Ευαγγελίου με νέες Μεθόδους και τεχνικές.

2. Διδασκαλία.

Η διδασκαλία του Θείου Θελήματος αποτελεί τον δεύτερο στόχο μας.

Η Εκκλησία πάντοτε χρησιμοποίησε την προσφερόμενη τεχνολογία για την σπορά του Λόγου Της. Η γραφομηχανή, ο πολύγραφος, η φωτοτυπία, τα επισκόπεια και τα επιδιασκόπεια, οι διαφάνειες, τα σλάϊτς, οι μικροφωνικές συσκευές, τα κασετόφωνα υπήρξαν τα μέσα του χθες.

Σήμερα η εκκλησία για τη σπορά του λόγου του Θεού έχει στη διάθεσή της μέσα που πριν από μία δεκαετία δεν θα μπορούσε να φαντασθεί. Σήμερα έχει πρόσβαση στην ηλεκτρονική και ψηφιακή τεχνολογία, έχει δικά της τηλεοπτικά κανάλια, ραδιοφωνικούς σταθμούς, έντυπα, CD,DVD κ.λ.π, τα οποία πλέον αποτελούν προέκταση του λόγου της Εκκλησίας και μέσα για τη διασπορά του σε εκατομμύρια ανθρώπους. Και αυτό μας δημιουργεί τεράστια ευθύνη για ό τι γράφουμε και λέμε.

Για να βρισκόμαστε μέσα στα πράγματα, όπως λέει ο κόσμος, οφείλουμε να παρακολουθούμε την εξέλιξη της τεχνολογίας και να είμαστε πάντοτε στην πρωτοπορία της, ώστε να μην υστερούμε από τα άλλα Μέσα Επικοινωνίας σε προσφορά προς τους ακροατές και αναγνώστες μας. Μέσα σ αυτό το πλαίσιο πρέπει να κινηθούμε με ήθος ,κύρος και αντικειμενικότητα και οφείλουμε να διδάσκουμε συνεχώς με ευπρέπεια και διάκριση.

3.Ποιμαντική διακονία

Ο τρίτος στόχος - μέλημα μας, η ποιμαντική διακονία. Πρέπει λοιπόν:

1. Να νοιαζόμαστε και να αποδεχόμαστε το ποίμνιό μας.
2. Να κατανοούμε τις ανάγκες και τις προσδοκίες του.
3. Να σεβόμαστε τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του ως συνόλου και του καθενός μεμονωμένα.
4. Να έχουμε ουσιαστική επικοινωνία για να ανταλλάσσονται έτσι απόψεις και να οικοδομείται ο διάλογος.
5. Να μεθοδεύουμε την οργάνωση της συνάντησης με το ακροατήριο, ή το πρόσωπο, για να συντονίζουμε τις δραστηριότητες, αλλά παράλληλα να αφήνουμε να αναλαμβάνει και αυτό πρωτοβουλίες.
- 6.Να εφαρμόζουμε ευέλικτα μεγάλο φάσμα μεθόδων προσέγγισης, και να επιλέγουμε τις πλέον κατάλληλες από αυτές έτσι ώστε να ανταποκρίνονται στις ανάγκες των επιδιώξεών μας και αναζητήσεων τους .
- 7.Να προωθούμε την ανάπτυξη της ενεργούς συμμετοχής και της αξιοποίησης των εμπειριών.
- 8.Να συνδέουμε το περιεχόμενο της θρησκευτικής αγωγής με την επικαιρότητα, με τις συνθήκες ζωής καθώς και με τις συνθήκες της τοπικής κοινωνίας.
- 9.Προ πάντων όμως , ο Ιερείς στις Ένοπλες δυνάμεις , πρέπει να έχουμε αυτογνωσία. Δηλαδή να γνωρίζουμε τις δυνατότητές μας, τα όριά μας, και να αναγνωρίζουμε το ακριβές σημείο των παρεμβάσεών μας.
- 10.Να αυτο-αξιολογούμαστε και να επιζητούμε την επιμόρφωσή μας ,και τέλος
- 11.Να στεκόμαστε κριτικά απέναντι στην ποιότητα του έργου μας.

Με αυτούς τους προσανατολισμούς και τις επιδιώξεις, θα ανακαλύψουμε μεθόδους και τεχνικές για να ασκήσουμε μια σύγχρονη ποιμαντική στο ανθρώπινο δυναμικό των ενόπλων δυνάμεων της πατρίδας μας.

Εμείς οι Ιερείς στο στρατό, δεν λέω οι στρατιωτικοί ιερείς, γιατί απόλυτα πιστεύω ότι το ύψιστο αξίωμα είναι αυτό της ιεροσύνης που πρέπει να προτάσσεται και που δεν επιτρέπεται να ανταλλάσσεται με κανένα κοσμικό ή στρατιωτικό αξίωμα. Εμείς λοιπόν οφείλουμε να οργανώσουμε την ιεραποστολική μας δραστηριότητα σε συγκεκριμένους τομείς όπου και θα εφαρμόσουμε τις μεθόδους ,με τεχνικές οι οποίες θα μεταφέρουν τα μηνύματα και την αγάπη της εκκλησίας, για να γίνουν εύκολα κατανοητά και αποδεκτά από το ακροατήριό μας.

1. ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΗΣ

Το ανθρώπινο δυναμικό είναι το ποίμνιό μας. Είναι το χωράφι το οποίο θα πρέπει να οργώσουμε, να σπείρουμε το λόγο του Θεού για να καρποφορήσει και να δώσει εκατονταπλασίονα καρπό. Μόνο που δεν θα πρέπει να λησμονούμε ότι **«άλλος εστί ο σπείρων και άλλος ο θερίζων»**.(Ιωαν.4,37) Γιατί εμείς στις ένοπλες δυνάμεις δεν έχουμε την πολυτέλεια του χρόνου να απολαύσουμε και την συγκομιδή των καρπών της σποράς που κάναμε. Βλέπεται είναι πολύ λίγος ο χρόνος που έχουμε το ίδιο χωράφι στην ευθύνη μας. Άχαρος ο ρόλος μας σε σχέση με τους ιερείς των ενοριών οι οποίοι έχουν τη χαρά να απολαμβάνουν πότε-πότε τους καρπούς των κόπων τους.

Ποιό όμως είναι το χωράφι που πρέπει να καλλιεργήσουμε;

1. Οι Αξιωματικοί και υπαξιωματικοί μόνιμοι και έφεδροι και τα μέλη των οικογενειών αυτών.
2. Οι μακράς διάρκειας επαγγελματίες και οι κληρωτοί οπλίτες , σμηνίτες, και ναύτες και οι οικογένειες αυτών και ιδιαιτέρως οι υπηρετούντες σε απομακρυσμένα στρατιωτικά φυλάκια.
3. Το πολιτικό προσωπικό και οι οικογένειες αυτών .
4. Οι εργαζόμενοι και νοσηλευόμενοι στα νοσοκομεία Αξιωματικοί και υπαξιωματικοί και οπλίτες και τα μέλη των οικογενειών αυτών.
5. Οι κρατούμενοι σε στρατιωτικές φυλακές ή κρατητήρια των μονάδων και οι εξαρτημένοι από ναρκωτικές ουσίες.
6. Οι απόστρατοι και τα μέλη των οικογενειών αυτών.
7. Οι παραθεριστές στα ΚΑΑΥ.
8. Οι κατατασόμενοι στα Κέντρα νεοσυλλέκτων ή στις παραγωγικές σχολές.
9. Οι υπηρετούντες σε αποστολές του εξωτερικού Αξιωματικοί, Υπαξιωματικοί και λοιπό προσωπικό.
10. Οι εργαζόμενοι σε στρατιωτικά εργοστάσια και συνεργεία επισκευής και συντήρησης στρατιωτικού υλικού.

2. ΧΩΡΟΙ ΔΡΑΣΗΣ

Και ποιοι είναι οι χώροι όπου θα συναντήσουμε το ποίμνιό μας για να χρησιμοποιήσουμε τα εργαλεία της χάριτος και του λόγου τού Ευαγγελίου;

1. Τα επιτελικά στρατηγεία και οι χώροι εργασίας των επιτελών ενός σχηματισμού.
2. Τα στρατόπεδα μεγάλων και μικρών σχηματισμών.
3. Τα κέντρα νεοσυλλέκτων.
4. Τα γραφεία.
5. Τα στρατιωτικά νοσοκομεία. και οι στρατιωτικές φυλακές.
6. Τα φυλάκια, η σκοπιά, το παρατηρητήριο, το πεδίο βολής.
7. Οι στρατιωτικές λέσχες και τα κέντρα ψυχαγωγίας των οπλιτών.

8. Τα πλοία στους ναύσταθμους και τα εν πλω ευρισκόμενα.
9. Οι συνεδριακοί χώροι εντός και εκτός της χώρας μας.
10. Οι ναοί στα στρατόπεδα και τα γραφεία θρησκευτικού των σχηματισμών ως κέντρα σχεδιασμού και συντονισμού του όλου λειτουργικού και ιεραποστολικού έργου.

3. ΜΕΣΑ ΔΡΑΣΗΣ

Τα πλέον αναγκαία και απαραίτητα μέσα για την επιτυχία στο έργο της αποστολής μας είναι:

1. Ναός για την προσφορά λειτουργικών ευκαιριών στους στρατευμένους.
2. Επιτελικό γραφείο επανδρωμένο με κατάλληλο προσωπικό, θεολόγους, για την αποτελεσματική λειτουργικότητα των Γραφείων Θρησκευτικού .
3. Εξοπλισμός του γραφείου με μέσα σύγχρονης τεχνολογίας ,όπως ηλεκτρονικό υπολογιστή με σύνδεση στο Διαδίκτυο, ηλεκτρονική αλληλογραφία, σκάνερ , εκτυπωτή, κινητό τηλέφωνο SOS για επικοινωνία με τους στρατευμένους.
4. Κατάλληλο αξιοπρεπές όχημα για την μετακίνηση του ιερέα και του γραφέα θεολόγου στις μονάδες.
5. Φορητή μεγαφωνική συσκευή για την αναμετάδοση προς το ακροατήριο των ακολουθιών και των ομιλιών.
6. Προβολείς, εικόνων , σλάιτς, DVD,και φορητή οθόνη, μέσα με τα οποία θα εμπλουτίζεται το θέμα της ομιλίας.
7. Μηνιαίος προγραμματισμός επισκέψεων του ιερέα στους σχηματισμούς, τις μονάδες και λοιπούς χώρους της ευθύνης του.
8. Προγραμματισμός ιερών ακολουθιών , θείων λειτουργιών ,αγιασμών, εξομολογήσεως, κλπ.
9. Έκδοση οδηγιών για την τήρηση της νηστείας και τη συμμετοχή στο μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας.
10. Έκδοση αντιαρειτικών εντύπων , και εικόνων για διανομή.
11. Έκδοση εντύπου για τους νεοσύλλεκτους με το καλωσόρισμα της Θρησκευτικής υπηρεσίας.
12. Έκδοση και διανομή στους νεοσυλλέκτους και εισαγομένους πρωτοετείς στις παραγωγικές σχολές πλαστικοποιημένης εικόνας, η οποία στην πίσω πλευρά θα έχει μήνυμα με τηλέφωνο ανάγκης SOS και e mail με το οποίο θα μπορούν στα αδιέξοδά τους εκείνοι που έχουν ανάγκη στήριξης, να επικοινωνούν μέσω sms ή e-mail με την Διεύθυνση Θρησκευτικού του ΓΕΕΘΑ και η οποία θα έχει υπεύθυνο χειριστή ιερέα και ψυχολόγο για να επιλαμβάνεται του μηνύματος και να φροντίζει να έχει άμεση επαφή με τον ενδιαφερόμενο.
13. Έκδοση εντύπου προς διανομή, που να υποδεικνύονται ιστοσελίδες της εκκλησίας, μέσα στις οποίες θα βρουν οι ενδιαφερόμενοι πλούσιο υλικό και να πάρουν υπεύθυνες απαντήσεις σε υπαρξιακές και θρησκευτικές αναζητήσεις .

14. Οργάνωση προσκηνοματικών περιηγήσεων σε ιερές μονές της περιοχής, για ενίσχυση του θρησκευτικού φρονήματος των επιθυμούντων αξιωματικών και οπλιτών.
15. Οργάνωση τμήματος φιλανθρωπίας, για την ανεύρεση μέσω των μονάδων οικονομικά απόρων οπλιτών και ενίσχυση των, με φροντίδα ώστε η υπηρεσία να επιδεικνύει γι αυτούς ιδιαίτερη μέριμνα.
16. Διεκδίκηση από την Δ. ΘΡ. χρόνου επικοινωνίας στην εκπομπή «με τόλμη και αρετή του ΥΕΘΑ», εφ όσον θα εξακολουθήσει να προβάλλεται, καθώς και χρόνο στο ραδιοφωνικό σταθμό της Εκκλησίας της Ελλάδος ώστε να μεταφέρεται και το μήνυμα της Δ.ΘΡ. στους στρατευμένους .
17. Περιοδική έκδοση ενημερωτικού εντύπου με τίτλο «ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΣΤΡΑΤΕΥΜΕΝΟΥΣ», όπως με επιτυχία εκδίδει η Εκκλησία της Ελλάδος τη «ΦΩΝΗ ΚΥΡΙΟΥ» και το «ΠΡΟΣ ΤΟ ΛΑΟ».

Όλα αυτά και άλλα τόσα θα μπορούσαμε να απαριθμήσουμε σε ένα ατέλειωτο κατάλογο αναγκαίων μέσων για την απόλυτη επιτυχία στο δύσκολο έργο που μας έχει ανατεθεί. Όμως όσα μέσα ,μεθόδους και τεχνικές και αν έχουμε στη διάθεσή μας ,εάν δεν διαθέτουμε ζήλο ιεραποστολικό δεν θα έχουμε κανένα θετικό αποτέλεσμα .Ούτε τον εαυτό μας θα βοηθήσουμε, μα πολύ περισσότερο δεν θα εκπληρώσουμε την ιερή αποστολή μας. Και τότε τι λόγο, σκέπτομαι, αλήθεια θα δώσουμε στο φοβερό βήμα του Κυρίου;

Η ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΜΑΣ ΕΙΝΑΙ ΥΠΟΘΕΣΗ ΚΥΡΙΩΣ ΧΑΡΙΤΟΣ ΘΕΟΥ

Γι αυτό πρέπει να επιδιώκεται:

1. Επικοινωνία και συνεργασία με τους κατά τόπους Μητροπολίτες.
2. Επικοινωνία με τους λοιπούς αδελφούς ,ιερείς.
3. Επικοινωνία με τους διοικητές των σχηματισμών και των μονάδων, με .. τους αξιωματικούς και υπαξιωματικούς
4. Επικοινωνία με τους σπουδαστές και μαθητές των παραγωγικών σχολών.
5. Επικοινωνία με τις οικογένειες αξκών και υπαξκών
6. Επικοινωνία σε προσωπικό επίπεδο.(σκοπός, τηλεφωνητής, οδηγός, γραφέας, ασθενείς και φυλακισμένοι, άτομα που παρουσιάζουν ψυχολογικά προβλήματα.)
7. Επικοινωνία σε επίπεδο μικρής ομάδας.
8. Επικοινωνία με πολυπληθές ακροατήριο.
9. Επικοινωνία με τους αποστράτους.
- 10.Επικοινωνία με το πολιτικό προσωπικό.

Η πολύπλευρη ιερή αποστολή μας για να αποδώσει καρπούς θα πρέπει να καλύπτει όλους τους τομείς δραστηριότητας μέσα στο χώρο όπου κινούμεθα, και όλους τους στρατευμένους και υπηρετούντες στις Ένοπλες δυνάμεις της πατρίδας μας. Αυτό σημαίνει ότι:

1.**Υποχρέωση** του κάθε Ιερέα που διορίζεται σε κάποια φρουρά είναι **να επισκεφθεί το Μητροπολίτη** της περιοχής και να υποβάλλει τα σέβη του ζητώντας τις ευχές του . Το γεγονός ότι ανέλαβε καθήκοντα στο στρατό δεν σημαίνει ότι πλέον δεν έχει υποχρέωση απέναντι στην εκκλησιαστική αρχή.

Οφείλει να συνεργάζεται αρμονικά με την Ι.Μ γενικά, και με ταπεινώση να αποδέχεται υποδείξεις που δεν παρακωλύουν την αποστολή του. Να εξυπηρετεί, αν του ζητηθεί από την Μητρόπολη, λατρευτικές ακολουθίες κυρίως σε περιοχές όπου υπάρχει έλλειψη ιερέων συνδυάζοντας τον εκκλησιασμό των μονάδων με τον εκκλησιασμό των πιστών στους ενοριακούς ναούς . Έτσι η προσφορά θα έχει διπλό στόχο .Την πνευματική ωφέλεια των πιστών αλλά και των στρατευμένων .Το κήρυγμα θα έχει αποδέκτες και τους ενορίτες και τους στρατευμένους. Αυτό και δεοντολογικά ενδείκνυται, γιατί οι στρατευμένοι θα μάθουν να εκκλησιάζονται σε ναό και όχι σε ΚΨΜ ή αλλαχού ,και όταν απολυθούν από τις τάξεις των ενόπλων δυνάμεων πιθανόν να συνεχίσουν να εκκλησιάζονται και στην εκκλησία του χωριού τους. Η συνεργασία με τον οικείο Μητροπολίτη πρέπει να είναι αρμονική μέσα στα πλαίσια της εκκλησιαστικής πειθαρχίας .Το,«**πείθεσθε τοις ηγουμένοις ημών και υπείκετε**», (Εβρ.13,17) δεν το γράφει μόνο για τους λαϊκούς, αλλά και για τους κληρικούς. Εάν παρ ελπίδα προκύψει πρόβλημα υπερβολικών απαιτήσεων και αυτό αποβαίνει εις βάρος του έργου του στο στρατό ,αυτό να αναφέρεται υπηρεσιακά ώστε να διευθετείται με πνεύμα καλής θελήσεως. Η Δ.ΘΡ. εξαρτώμενη πνευματικά από την Ιερά Σύνοδο της Εκκλησίας της Ελλάδος, και ο σύνδεσμος σήμερα του Σώματος Ιερέων των Ενόπλων Δυνάμεων με αυτή, Μητροπολίτης Καισαριανής, Βύρωνος και Υμηττού κ.κ. Δανιήλ, είμαι βέβαιος ότι με πνεύμα αγάπης μπορούν να διευθετήσουν οποιαδήποτε τέτοια διαφορά απόψεων. Γενικά θα πρέπει να γνωρίζουμε ότι στην εκκλησία του Χριστού δεν μπορεί να υπάρχουν κληρικοί ΑΔΕΣΠΟΤΟΙ. Και κάτι ακόμη. Ότι όλοι κάποια μέρα μετά την αποστρατεία μας θα παραμείνουμε κληρικοί στην υπηρεσία της Εκκλησίας του Χριστού. Να μη λησμονούμε ότι η ποιότητα του έργου μας στο στρατό, το ήθος και η εν γένει εικόνα μας θα μας συνοδεύουν σε όλη μας τη ζωή και θα είναι η μαρτυρία και το μαρτύριο του καθενός μας.

2. Η επικοινωνία με τους λοιπούς αδελφούς Ιερείς των Ενόπλων Δυνάμεων πρέπει να είναι επιδίωξη όλων. Ευκαιρίες σαν αυτή που είχαμε πέρυσι και εφέτος με τα συνέδρια που διοργάνωσε η Δ.ΘΡ. ,είναι αναγκαίες και απαραίτητες, για να γνωριστούμε μεταξύ μας, να ανταλλάξουμε γνώσεις και εμπειρίες από την αποστολή μας στη ζώνη ευθύνης μας. Για να αναπτύξουμε σχέσεις αγάπης ,και να στηριχθούμε ο ένας στον άλλο, στο δύσκολο και ανηφορικό στρατί της πορείας μας για την κατάκτηση του στόχου που βάλουμε , να υπηρετήσουμε, τους υψηλούς και ευγενικούς υπέρ της πατρίδας σκοπούς,δηλ.τους στρατευμένους αξιωματικούς και οπλίτες. Θα έλεγα πως είναι ίσως και πολύ λίγο, αυτή η συνάντηση να γίνεται μια φορά το χρόνο. Έστω όμως και έτσι, το ότι η ηγεσία κατανοεί την αναγκαιότητα και εγκρίνει και παρέχει τα μέσα και τις διευκολύνσεις είναι θετικό. Γιατί με το ενδιαφέρον που επιδεικνύει βεβαιώνει ότι αναγνωρίζει την παρουσία μας ως αναγκαία και απαραίτητη. Αρκεί όλοι εσείς οι εν ενεργεία μαζί με μας τους αποστράτους Ιερείς των Ενόπλων Δυνάμεων, να αναπτύξουμε τον σύνδεσμο της εν Χριστώ Αγάπης.

Και μία πρόταση που ίσως θα διευκόλυνε αυτή την επικοινωνία .Θα ήταν πολύ χρήσιμο, εάν κοινοποιείτο κάθε χρόνο σε όλους τους ιερείς που υπηρετούν στις ένοπλες δυνάμεις , ονομαστικές καταστάσεις που θα περιελάμβαναν τις φρουρές όπου υπηρετεί ο καθένας ,και τα τηλέφωνα τους, υπηρεσιακά και προσωπικά .

3.Το προσωπικό των επιτελείων και σχηματισμών , οι διοικητές των μονάδων και οι λοιποί Αξιωματικοί και υπαξιωματικοί, αποτελούν το ανθρώπινο δυναμικό που βρίσκεται πολύ κοντά σε μας και γι αυτό θα πρέπει να το προσεγγίσουμε με ιδιαίτερο ζήλο και ενδιαφέρον. Η πόρτα του γραφείου μας πάντα ανοιχτή για όλους, καθώς και η προσωπική επίσκεψη στα δικά τους γραφεία ,σε ώρες που δεν δημιουργούμε πρόβλημα στην ενάσκηση του έργου τους, είναι ευκαιρία προσέγγισης και πνευματικού διαλόγου. Εδώ θα γνωρισθούμε καλλίτερα, θα ανοίξουν οι καρδιές, θα μας εμπιστευθούν προβλήματα της καθημερινής προσωπικής και οικογενειακής τους ζωής Έτσι θα μας δοθεί η ευκαιρία να γνωρίσουμε και τις οικογένειες τους, που πολλές φορές έχουν απόλυτη ανάγκη στήριξης.

4. Σπουδαίοι ορίζοντες πνευματικού έργου μπορούν να ανοιχθούν στο τομέα αυτό. **Η συμμετοχή μας σε οικογενειακά γεγονότα** ,όπως γέννηση, βάπτισμα, γάμος τέκνου, ή τέλεση αγιαστικών πράξεων κατ οίκον, είναι τομείς ενδιαφέροντος με εξαιρετικά θετικά αποτελέσματα. Με την εμπιστοσύνη που θα εξασφαλίσουμε στο πρόσωπό και στην Ιεροσύνη μας , θα γίνει πιο εύκολο το έργο μας στις μονάδες.

Στο τέλος της θητείας μας δεν είναι ότι θα μείνουν μόνον οι αναμνήσεις που θα έχουμε, αλλά κυρίως όλες αυτές οι όμορφες σχέσεις που θα καλλιεργήσουμε όσο θα βρισκόμαστε εν ενεργεία, και οι οποίες θα δημιουργήσουν ακατάλυτους πνευματικούς δεσμούς.

5.Οι σπουδαστές και οι μαθητές των παραγωγικών σχολών των Ενόπλων Δυνάμεων πρέπει να αποτελέσουν ειδικό στόχο στο έργο μας γιατί αυτοί ουσιαστικά θα στελεχώσουν ως αξιωματικοί και υπαξιωματικοί τις μονάδες στις οποίες εμείς θα επεκτείνουμε το έργο μας .Το έργο μας στις παραγωγικές σχολές παρουσιάζει ιδιαίτερες δυσκολίες.

Πρώτα πρέπει να λάβουμε υπ όψη μας το μορφωτικό επίπεδο τους. Το παρουσιαστικό μας θα πρέπει να εμπνέει σεβασμό. Οι ακολουθίες να είναι χρονικά μέσα στα πλαίσια της αντοχής τους. Να μη λησμονούμε ότι κάθε μέρα έχουν κουραστικό πρόγραμμα εκπαίδευσης και η δική μας παρουσία θα πρέπει να είναι ευχάριστη και εποικοδομητική.

Έπειτα η μεστή νοημάτων ομιλία μας ,να φροντίζουμε ώστε να μη ξεπερνά τα ανεκτά όρια των ακροατών μας. Δεν χρειάζεται να εξελιχθεί σε διάλεξη. Να μη διαφεύγει της προσοχής μας ότι πολύ λίγα γνωρίζουν οι περισσότεροι για τα θέματα της πίστεως. Το ίδιο ισχύει και για τη γνώση της ιστορίας. Αυτό δεν σημαίνει ότι απουσιάζει από τους σπουδαστές και η διάθεση για μάθηση . Και εκεί ακριβώς θα πρέπει να στοχεύσουμε. Όμως για να πετύχουμε το στόχο μας, χρειάζεται επιμελημένη και υπεύθυνη προετοιμασία.

Μία πιο αποτελεσματική προσέγγιση των μαθητών, είναι η δημιουργία μικρών ομάδων –πυρήνων με μαθητές οι οποίοι επιθυμούν κάτι παραπάνω από την παρουσία του ιερέα στη σχολή. Η συμμετοχή στην εκκλησιαστική χορωδία, η συγκρότηση τμήματος διδασκαλίας βυζαντινής μουσικής, η ευκαιρία για εκείνους που επιζητούν συστηματικότερη προσευχή με την τέλεση στο ναό της σχολής του αποδείπνου, η δυνατότητα λειτουργίας σε ελεύθερο χρόνο συναντήσεων νεανικού προβληματισμού, είναι δοκιμασμένοι μέθοδοι και τεχνικές χριστιανικής αγωγής του στρατεύματος.

6. **Στόχος μας δεν πρέπει να είναι οι πολλοί.** Γιατί το ουσιαστικό έργο αποδίδει περισσότερο όταν γίνεται σε προσωπικό επίπεδο.

Μία χαρούμενη καλημέρα με πλατύ χαμόγελο **στον σκοπό** της πύλης του στρατοπέδου το οποίο θα επισκεφθούμε, μπορεί να είναι πιο ζωντανό μήνυμα από το κήρυγμα που θα κάνουμε σε πολυπληθές ακροατήριο.

Η ευχάριστη επικοινωνία με **τον οδηγό** που μας μεταφέρει στις ιερές αποστολές μας, το ενδιαφέρον, είτε είναι πολιτικό είτε στρατιωτικό προσωπικό, για τον ίδιο και την οικογένειά του δεν πρέπει να βρίσκεται έξω από το βεληνεκές μας.

Εάν δεν μιλήσουμε για τον Θεό πρώτα **στο Θεολόγο** που έχουμε στο γραφείο μας, τότε δεν κάναμε τίποτα. Από το στενό περιβάλλον μας οφείλουμε να αρχίσουμε το Θεάρεστο έργο μας.

Ο τρόπος της επικοινωνίας μας με **τον τηλεφωνητή** που μας εξυπηρετεί, το πράο της φωνής μας και η υπομονή στην πιθανή καθυστέρηση της κλήσης, χωρίς να πούμε τίποτα, μπορεί να πει πολύ περισσότερα, από ότι ένα Θεολογικό κήρυγμα.

7. **Τα στρατιωτικά νοσοκομεία** είναι ένας σημαντικότερος τομέας ποιμαντικής διακονίας. Εκτός από τις προγραμματισμένες αγιαστικές πράξεις και ομιλίες, η προσωπική επίσκεψη σε κάποιον ασθενή με σοβαρό πρόβλημα υγείας, ο παρηγορητικός λόγος στον ασθενή και τους οικείους του μπορούν να αποτελέσουν γέφυρα επικοινωνίας και ευκαιρία ελπίδας και πίστης στο Θεό. Δεν πρέπει ποτέ να λησμονούμε ότι πολλές φορές **«Το αδιέξοδο του ανθρώπου είναι η ευκαιρία του Θεού»**. Ο τομέας αυτός της ποιμαντικής διακονίας είναι απαραίτητος γιατί έτσι εκφράζεται εμπράκτως η προσφορά της αγάπης του Χριστού κατά το **«ησθένησα και επεσκέψασθέ με»**.(Ματ.25,36)

Θα ήταν πολύ χρήσιμο εάν σε κάθε στρατιωτικό νοσοκομείο ήταν τοποθετημένος και ένας ιερέας.

8. **Στις στρατιωτικές φυλακές** η επικοινωνία μας με τους κρατούμενους απαιτεί ξεχωριστή μέθοδο και τεχνική. Όποιο και αν είναι το παράπτωμα για το οποίο κρατούνται προσωρινά, εμείς θα πρέπει να σταθούμε δίπλα τους χωρίς προκαταλήψεις και αρνητικές σχέσεις. Να δείξουμε σ αυτούς ένα άλλο δρόμο ζωής, το δρόμο της πραγματικής ελευθερίας, το δρόμο του Χριστού. Να κρατήσουμε ανοιχτή γραμμή προσωπικής επικοινωνίας για να γίνει αντιληπτό από τους κρατούμενους ότι εμείς δεν βρισκόμαστε στο χώρο τους από υπηρεσιακή υποχρέωση αλλά από ενδιαφέρον χριστιανικής και μόνον αγάπης και για εκπλήρωση της εντολής του Κυρίου μας **«εν φυλακή ήμην και ήλθετε προς με»**. (Ματ.25,36) Στο χώρο των στρατιωτικών φυλακών μπορούμε , εάν υπάρχει λόγος, να διδάξουμε γραφή και ανάγνωση σε αναλφαβήτους κρατούμενους, όπως επίσης να μεριμνήσουμε για την οικονομική ενίσχυση αποδεδειγμένα απόρων. Ο χώρος των φυλακών προσφέρεται για την χρησιμοποίηση μέσων της τεχνολογίας,(προβολή DVD,) για την προβολή υλικού με χριστιανικό και εθνικό περιεχόμενο, κι αυτό γιατί υπάρχει αρκετός χρόνος για αξιοποίηση.

9. Στην ποιμαντική μας δραστηριότητα πρέπει να συμπεριλάβουμε **το πολιτικό προσωπικό** που εργάζεται στις υπηρεσίες των Ενόπλων Δυνάμεων, και που είναι το δεξί χέρι των επιτελών και των τεχνικών υπηρεσιών.

Το πολύπλευρο και σπουδαίο έργο που αποδίδουν είναι θα έλεγα το στήριγμα της διοίκησης. Το δικό μας ενδιαφέρον γι αυτούς και τις οικογένειές τους πρέπει να είναι ουσιαστικό. Να βρούμε το κλειδί να ανοίξουμε τις καρδιές τους, να ακούσουμε τα προβλήματά τους, να τους στηρίξουμε στην πίστη. Είναι το προσωπικό με το οποίο συνυπάρχουμε περισσότερο χρόνο στους σχηματισμούς που υπηρετούμε. Μπορούμε να χειριστούμε σωστά τις αναζητήσεις τους και δώσουμε απάντηση στα ερωτήματά τους να προσφέρουμε θετικό έργο πνευματικής οικοδομής.

10. Τέλος δεν θα πρέπει να ξεχάσουμε **τους αποστράτους Αξιωματικούς** και υπαξιωματικούς οι οποίοι έδωσαν τα καλύτερα χρόνια της ζωής τους στην πατρίδα. Αυτούς που υπηρέτησαν τηρώντας τον όρκο που έδωσαν στην πατρίδα και που άφησαν για την αγάπη σ αυτήν ένα κομμάτι από την ψυχή τους, και πιθανόν στους αγώνες για την ελευθερία και ανεξαρτησία της, ένα ή περισσότερα μέλη του σώματος. Σ αυτούς οφείλουμε απόλυτο σεβασμό για την προσφορά τους, και η επαφή μαζί τους είναι περισσότερο από επιβεβλημένη. Τώρα θα μας ακούσουν με μεγαλύτερο ενδιαφέρον. Τώρα που τα πνευματικά τους ενδιαφέροντα είναι πιο έντονα, να τους δώσουμε την ευκαιρία να μάθουν όσα μέχρι πριν από λίγα χρόνια αγνοούσαν. Το έδαφος είναι πρόσφορο. Μία ιδιαίτερη συνάντηση μαζί τους με αφορμή κάποια πρόσκληση για την τέλεση ενός αγιασμού ή ευχελαίου στο σπίτι τους, η συμμετοχή μας στο γάμο του παιδιού τους, ή στα βαφτίσια του εγγονού τους είναι η ευκαιρία να μιλήσουμε σ αυτούς, να τους καλέσουμε στην εκκλησία που λειτουργούμε, να οργανώσουμε συναντήσεις ορθοδόξου προβληματισμού γι αυτούς και τις συζύγους τους, και γενικά να κρατήσουμε την επαφή της αγάπης του Χριστού. Στη χαρά και στον πόνο κοντά τους. Και κάτι που θεωρώ απαραίτητο. Να εκδοθεί διαταγή προς τα φρουραρχεία και στα γραφεία προσωπικού των σχηματισμών για να υποχρεωθούν να ενημερώνουν τα Γραφεία Θρησκευτικού για την εκδημία των αποστράτων ώστε να υπάρχει συμμετοχή του Ιερέα στην εξόδιο ακολουθία. Θεωρώ ότι είναι μεγάλη παράλειψη η απουσία του Ιερέα από ένα τέτοιο γεγονός.

Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να δείξουμε:

1. Την ανάλογη σοβαρότητα,
2. Τον ενδεδειγμένο σεβασμό,
3. Το αδιάπτωτο ενδιαφέρον,
4. Την απαιτούμενη αγάπη,
5. Την ανάλογη προετοιμασία,
6. Το κατάλληλο ύφος,
7. Το χαρούμενο παρουσιαστικό,
8. Την καλή μας πρόθεση και διάθεση,
9. και την αυτοθυσία θα έλεγα.

Μόνο έτσι θα μπορέσουμε να εκπληρώσουμε την ιερή αποστολή μας, αφού πρώτα ζητήσουμε, τη Χάρη του Θεού που είναι η μετάφραση της Θείας του δυνάμεως. Διότι κάθε επιτυχία δεν είναι αποτέλεσμα των δικών μας

ενεργειών αλλά κυρίως της παρεχομένης χάριτος του Θεού. **«Χάριτι Θεού ειμί, ό ειμί»** λέει ο μεγάλος των εθνών Απόστολος Παύλος. Και συνιστά στο μαθητή του Τιμόθεο **«ενδυναμού εν τη Χάριτι τη εν Χριστώ Ιησού»** (Τιμ.Β.2,1).Αυτά για να μη περάσει ποτέ από τη σκέψη μας, ότι η επιτυχία της αποστολής μας είναι αποκλειστικά δικό μας κατόρθωμα. **«Δια Ιησού Χριστού του Κυρίου ημών ελάβομεν χάριν και αποστολήν εις υπακοήν πίστεως».**(Ρωμ.1,5)

ΠΡΩΤΑ ΙΕΡΕΑΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΣ

Το έργο του ιερέα ειδικά στις ένοπλες δυνάμεις δεν είναι τόσο εύκολο και πρόχειρο ώστε να αρκείται σε δύο μονολεκτικές απαντήσεις, του τι **επιτρέπεται** και του τί **απαγορεύεται**. Ο Θεός μας έδωσε το μεγάλο δώρο του λόγου, αλλά φοβούμαι πως δεν είμαστε πρόθυμοι να κάνουμε διάλογο και να συνομιλήσουμε με τους χριστιανούς. Όχι για να τους επιτιμήσουμε, αλλά για να τους διδάξουμε και για να τους οικοδομήσουμε .Και ύστερα μας κακοφαίνεται πως οι χριστιανοί μας και κυρίως οι νέοι αγνοούν πολλά και παρερμηνεύουν άλλα. Δεν θα πρέπει να αγνοούμε πως εμείς είμαστε όπως προανέφερα πριν απ όλα λειτουργοί. Αυτό πρέπει πολύ να το προσέξουμε και να το εκτιμήσουμε. Με όσα όλοι φωνάζουν πάμε κι εμείς οι Ιερείς να πιστέψουμε πως το κύριο έργο μας είναι κάτι άλλο, παρά να βρισκόμαστε μέσα στο Άγιο Βήμα και να λειτουργούμε μπροστά στην Αγία Τράπεζα. Στη συνείδηση του ποιμνίου μας πρώτα πρέπει να καθιερωθούμε ως λειτουργοί και ύστερα όλα τα άλλα. Πολλοί από εμάς εξαντλούμαστε πρώτα σε άλλες δραστηριότητες και τελευταία μόλις θυμόμαστε πως είμαστε και λειτουργοί. Έτσι είμαστε κακοί Ιερείς και μάλιστα για τον καιρό μας, και για την αποστολή που μας έχει αναθέσει η εκκλησία ,δηλ. να διαφυλάξουμε το ποιμνιό της όσο αυτό θα βρίσκεται στην υπηρεσία της άμυνας της πατρίδας και χρειάζεται να έχει παπάδες που μυρίζουν λιβάνι. Επομένως απαραίτητο είναι να ζούμε την Ιεροσύνη μας και το πετραχήλι με την ιερή καύχηση ότι δεν υπάρχει άλλο τίποτε ιερότερο και τιμιότερο στον κόσμο. Αυτή η βαθειά συνείδηση του ιερατικού χαρίσματος μας είναι, που μπορεί να μας κρατήσει κόσμιους και ιεροπρεπείς μέσα στο χώρο που κινούμαστε ,και γενικότερα μέσα σ ένα κόσμο, που τον πνίγει η πρόκληση και η ασχημοσύνη. Αυτή η συνείδηση είναι μόνο ,που μας δίνει δύναμη για να σηκώσουμε τον ονειδισμό του Χριστού, που τον καλλιεργεί και τον εντείνει με όλα τα μέσα η αθειά.

Όσο μας τιμούν και μας φιλούν το χέρι, τόσο χρεωνόμαστε στο Θεό. Κι όσο μας χλευάζουν και μας ονειδίζουν, κι εμείς με πραότητα κι ανεξικακία σηκώνουμε τον ονειδισμό, τόσο έχουμε χάρη και παρησία στο Θεό. Τα λόγια του Αποστόλου πρέπει να είναι ο κανόνας της συμπεριφοράς μας. **«Λοιδορούμενοι ευλογούμεν, βλασφημούμενοι παρακαλούμεν, διωκόμενοι ανεχόμεθα.»** (1 Κορινθ.4,12)

Φτάσαμε και ζούμε σ ένα καιρό, που καθώς έλεγε ο άγιος Θεόδωρος ο Στουδίτης για την εικονομαχία, επιχειρείται μια **«αθεωτάτη μεταστοιχείωσις των απάντων».** (Θεοδ. Στουδίτου επιστολή 276,στ.77). με απλά λόγια, όλα πάνε να γυρίσουν άνω κάτω. Δεν επιχειρώ να περιγράψω την παρούσα κοινωνική κατάσταση, γιατί αυτό είναι πράγμα αδύνατο.

Ζούμε τη κατάσταση αυτή και μέσα στα σπίτια μας και στο χώρο της εργασίας μας και στην αναστροφή μας. Η Εκκλησία και η πίστη στην ουσία διώκεται, κι ας μη φαίνεται καθαρά. Εμείς είμαστε υποχρεωμένοι να δώσουμε μαρτυρία όχι τόσο με το λόγο , όσο με το παράδειγμά μας. Να σταθούμε αμετακίνητοι στην παράδοση και την πίστη της Εκκλησίας και να σηκώσουμε τη πρόκληση του κόσμου.

Είναι καιρός που θα ξεχάσουμε να ομιλούμε για το δικαίωμά μας και θα ζούμε διαρκώς μέσα μας το χρέος. Τόσο περισσότερο, όσο ο κόσμος μας προκαλεί για να μας δοκιμάσει. Ζητώ συγγνώμη. Δεν επιθυμώ και δεν τολμώ να σας κάνω μάθημα, και μόνο ,γιατί αυτά αφορούν και μένα. Βλέπτετε, δεν ξέκοψα από τον χώρο όπου αφιέρωσα ένα μεγάλο κομμάτι της ιερατικής μου αποστολής . Ότι αναφέρω στην εισήγησή μου με αφορούν προσωπικά και αποτελούν εμπειρίες που προσπαθώ να τις μεταφέρω στην αγάπη σας.

Οι άνθρωποι δεν ξέρουν τι ζητούν και είμαστε υποχρεωμένοι να τους ακούσουμε ακόμη και αν αυτά που μας ζητούν είναι παράλογα και δεν μπορούμε να τους ικανοποιήσουμε .Ας τους ακούσουμε κι ας επιδείξουμε υπομονή και ανεκτικότητα. Τα παραπέρα θα τα αναπληρώσει ο Θεός. Ένα πράγμα μόνο με τρομάζει. Ότι ύστερα από μια γενιά αν συνεχιστεί το κακό που γίνεται, τα παιδιά μας, οι νέοι μας, θα είναι στα χέρια των αθέων. Όταν η ύπαιθρος θα ερημώσει από την απουσία του Ιερέα στο χωριό, αφού μία μόνο χειροτονία κληρικού πλέον θα γίνεται σε αποχώρηση δέκα, αντιλαμβάνεστε πόσο κρίσιμη είναι η κατάσταση για το μέλλον της θρησκευτικής αγωγής και πόσο υπεύθυνα θα πρέπει εμείς σήμερα και όχι αύριο , να εργαστούμε προκειμένου να διαφυλάξουμε την ελληνική κοινωνία και κυρίως τους νέους που μας εμπιστεύθηκε η εκκλησία και η πατρίδα. Γιατί τότε δεν ξέρω αν θα υπάρχει και Θρησκευτική Υπηρεσία στις Ένοπλες Δυνάμεις. Ήδη στην Ελληνική βουλή πριν από λίγες μέρες ακούστηκαν φωνές για την κατάργηση των ιερέων στο στρατό. Ο βουλευτής του ΣΥΡΙΖΑ Γρηγόρης Ψαριανός μετά την ερώτηση για κατάργηση των αγιασμών στα σχολεία που ζήτησε , έκανε ερώτηση την 13^η Σεπτεμβρίου του 2011 στη Βουλή των Ελλήνων προς τον κ Υπουργό Εθνικής Άμυνας για **την κατάργηση του Σώματος των Στρατιωτικών Ιερέων.**

Αναρωτιέται οκ. Ψαριανός:

«Για ποιο λόγο θα πρέπει ο Έλληνας πολίτης να διαπαιδαγωγηθεί για μια ακόμα φορά χριστιανικά, τη στιγμή που επί 12 χρόνια, σε Δημοτικό και Γυμνάσιο-Λύκειο,η χριστιανική κατήχηση είναι αδιάλειπτη. Εξάλλου, στα 18 του κάποιος είναι ενήλικας και μπορεί να αποφασίζει αυτοβούλως όχι μόνο για την ψήφο του αλλά και για τις πεποιθήσεις του. Επομένως , γιατί θα πρέπει να του επιβάλλονται όλες αυτές οι μέθοδοι χριστιανικής κατήχησης; Από τη άλλη πώς εξασφαλίζεται το δικαίωμα όσων δεν είναι χριστιανοί ορθόδοξοι να μη συμμετέχουν σε αυτήν τη χριστιανική διαπαιδαγώγηση χωρίς να αποκαλύπτονται οι θρησκευτικές τους πεποιθήσεις;

Αν η χριστιανική και ηθική διαπαιδαγώγηση του στρατεύματος από την Εκκλησία είχε κάποιο νόημα για τους συνταγματάρχες της δικτατορίας, οπότε και θεσμοθετήθηκαν οι Στρατιωτικοί Ιερείς, στη σύγχρονη κοινωνία έρχεται σε αντίθεση με τις αρχές της ελευθερίας σκέψης και βούλησης και, συνακόλουθα, της δημοκρατίας .

Με βάση τα προαναφερόμενα, ερωτάται ο αρμόδιος κ. Υπουργός:
Προτίθεστε να καταργήσετε τη Διεύθυνση Στρατιωτικών Ιερέων από τις Ένοπλες Δυνάμεις, η ύπαρξη της οποίας προσιδιάζει σε θεοκρατικό καθεστώς και όχι σε ένα σύγχρονο δημοκρατικό κράτος; Ο ερωτών βουλευτής Γρηγόρης Ψαριανός.»

Δεν διερεύνησα τι απάντηση έδωσε στον επερωτώντα βουλευτή ο κ. υπουργός. Το γεγονός και μόνον ότι σήμερα με δική του έγκριση γίνεται αυτό το συνέδριο, δίδει από μόνο του την απάντηση. Γιατί η ηγεσία του Υπουργείου Εθνικής Αμύνης γνωρίζει πολύ καλά το έργο των Ιερέων στις Ένοπλες Δυνάμεις και γι αυτό το λόγο ενισχύει την Διεύθυνση με κάθε τρόπο και μέσο. Γιατί όσοι μελετούν την ιστορία αυτού του Έθνους γνωρίζουν πολύ καλά, ότι το Σώμα των Στρατιωτικών Ιερέων έχει μακρά ιστορία και δεν είναι πρόσφατο δημιούργημα της δικτατορίας. Κι ακόμη γνωρίζει ότι το αίμα που έχυσαν οι Ιερείς και μάλιστα οι στρατιωτικοί, στους αγώνες για την Ελευθερία αυτού του αιματοβαμμένου τόπου είναι ποτάμι και αποτελεί καύχημα της Εκκλησίας

ΕΠΕΙΤΑ ΙΕΡΕΑΣ- ΚΑΤΗΧΗΤΗΣ

Την εκπαίδευση και την παιδεία του Έθνους μας θα την αφήσουμε στα χέρια των αθέων; **Στο σχολείο τα παιδιά δεν ακούνε πια για Θεό** και για πίστη. Κάποια μαθήματα, τα λεγόμενα θρησκευτικά, διδάσκονται κατά κανόνα με πνεύμα αντιεκκλησιαστικό και από ακατάλληλους πολλές φορές εκπαιδευτικούς ώσπου να καταργηθούν. Μη μου πείτε ότι δεν είναι τόσο τραγικά τα πράγματα. Έχω την δυνατότητα να παρακολουθώ την υπόθεση από πολύ κοντά.

Η χριστιανική διαπαιδαγώγηση των παιδιών και των νέων, πέφτει στην οικογένεια και στην Εκκλησία.

Η οικογένεια που δεν έχει Εκκλησιαστική ζωή, δεν είναι σε θέση να προσφέρει πολλά ή και τίποτε. Πολλές φορές μάλιστα επιδρά αρνητικά και επιζήμια στην ανατροφή και την θρησκευτική διαπαιδαγώγηση των παιδιών.

Θα θρηνήσουμε πολύ και θα πληρώσουμε ακριβά την αδιαφορία μας για την θρησκευτική αγωγή των νέων μας. Πρέπει να ντρεπόμαστε ότι μείναμε οι τελευταίοι των ανθρώπων ενώ θα πρέπει να είμαστε οι πρώτοι καθώς το λέγει ο Ιησούς Χριστός στο Ευαγγέλιο, ότι ο καλός ποιμένας **«έμπροσθεν πορεύεται»**. (Ιω. 10,4). Το βάρος πέφτει όλο σε μας, τους ιερείς. Αλλά δεν βλέπω ότι είμαστε σε θέση να προσφέρουμε και πολλά πράγματα. Τα λεγόμενα κατηχητικά σχολεία βρίσκονται σε μεγάλη παρακμή. Οι λόγοι είναι πολλοί αλλά ο κυριότερος είναι ότι αυτά υπήρξαν μάλλον θρησκευτικά παρά εκκλησιαστικά.

Ό, τι είναι έξω από την Εκκλησία και τη λατρεία της Εκκλησίας, είναι προορισμένα να αποτύχουν. Προσπάθεια χωρίς Χάρη Θεού, είναι κινούμενο όχημα χωρίς οδηγό στο τιμόνι. **Τι λοιπόν θα κάνουμε εμείς**, ως ποιμένες της Εκκλησίας στις Ένοπλες Δυνάμεις της πατρίδας μας, όταν η κατήχηση των νέων είναι ποιμαντικό έργο και ιερατικό μας καθήκον; Να εργασθούμε με ζήλο και πίστη στην αλήθεια και την αξιοπιστία του θείου λόγου. **«Ημείς τη προσευχή και τη διακονία του λόγου προσκαρτερήσομεν»**. (Πραξ.6,4). Το όπλο της Εκκλησίας, όπλο ειρηνικό και απροσμάχητο, είναι το θείο κήρυγμα.

Να μη κηρύττουμε όμως για να πεισθούν απλώς οι ακροατές μας, αλλά για να πιστέψουν. Για να συμβεί αυτό πρέπει να έχουμε πίστη στο Θεό και αγάπη προς τους ανθρώπους. Ας μη μας βασανίζει κάθε φορά τι θα κηρύξουμε. Ένα πρέπει πάντα να είναι το θέμα του κηρύγματός μας, μάλιστα σήμερα . **Ο φόβος του Θεού**. Αυτό κυρίως λείπει στους ανθρώπους σήμερα, γι αυτό κι ο κόσμος όλος είναι άνω κάτω. Ο ομολογητής της Εκκλησίας **Αλέξ. Σολτζενίτσιν** το διεκήρυξε στον ελεύθερο κόσμο ότι **«οι άνθρωποι λησμόνησαν το Θεό και από εκεί έρχονται όλα τα κακά»**. Η αθεΐα είναι η συμφορά του κόσμου. Γι αυτό, αν πρόκειται και κάτι μπορούμε να κάνουμε, προς τα εκεί πρέπει να στρέψουμε την προσοχή και την προσπάθειά μας. Ο λαός με όλα τα μέσα χτυπιέται για να λησμονήσει το Θεό. Ύστερα θα είναι εύκολη λεία και τυφλό όργανο στη διάθεση κάθε επαναστάτη και ανατροπέα.

Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΕΥΚΑΙΡΙΑ

Ο ρόλος ειδικά ο δικός μας στις ένοπλες δυνάμεις είναι η τελευταία ευκαιρία της Εκκλησίας για να μιλήσει στους νέους. Από το σπίτι δεν πήραν τίποτε ίσως . Από το σχολείο το ίδιο. Τώρα σε μας εμπιστεύθηκε η εκκλησία αυτό το ύψιστο έργο και την ιεραποστολή. Κυρίως για να διδάξουμε στους νέους της πατρίδας μας ,τι είναι Εκκλησία και ότι Χριστιανός είναι εκείνος που σέβεται και αγαπάει τα πρόσωπα και τα πράγματα της Εκκλησίας. Όμως πρέπει να ομολογήσουμε ότι **«ο μεν θερισμός πολύς, οι δε εργάται ολίγοι, δεηθήτε ουν του κυρίου του θερισμού όπως εκβάλη εργάτας εις τον θερισμόν αυτού.Υπάγετε,ιδού εγώ αποστέλω υμάς ως άρνας εν μέσω λύκων....»**. (Λουκ.10,2,3,) .Ξεχάσατε ποιο πνεύμα κατευθύνει τη ζωή σας, λέγει ο Κύριος. Ο Υιός του Ανθρώπου δεν ήρθε να καταστρέψει ανθρώπους αλλά να τους σώσει . Παρακινούμενος από αυτούς τους λόγους του Κυρίου μας ο Φριτς Χοχ Βέλντερ γράφει στο θεατρικό του έργο το Κράτος του Θεού ότι, **«πολύς ο θερισμός , μα λίγοι οι θεριστάδες»**. Ήμασταν πάντοτε λίγοι σε αριθμό .Ίσως πολλές φορές και λίγοι σε προσόντα και ικανότητες. Τουλάχιστον ας γίνει αυτό αντιληπτό και ας πλαισιωθεί το Σώμα με περισσότερους και αξιότερους από εμάς Ιερείς. Αναλογιστείτε πόσοι στρατευμένοι αντιστοιχούν σε κάθε Ιερέα και τότε θα διαπιστώσετε την ανατροπή κάθε λογικής.

Όσοι κι αν είμαστε , μπορούμε ,αν ακούσουμε την προτροπή –εντολή του Απ. Παύλου: **«Βλέπετε ουν πως ακριβώς περιπατείτε , μη ως άσοφοι, αλλ ως σοφοί, εξαγοραζόμενοι τον καιρόν, ότι αι ημέραι πονηραί εισι»**, (Εφεσ.ε 15,16) και να πετύχουμε στην αποστολή μας.

Εδώ θα κλείσω την εισήγησή μου, αφού σας ευχαριστήσω για την προσοχή σας ,με ένα συγκλονιστικό μήνυμα που κατέβασα από το Διαδίκτυο. Έχει τίτλο:

Ο ΑΘΕΟΣ

Ένας άθεος έκανε τη βόλτα του στο δάσος, θαυμάζοντας όλα αυτά που εκείνο το **«ατύχημα της εξέλιξης»** είχε δημιουργήσει.

Τι καταπληκτικά δέντρα; Τι όμορφα ποτάμια! Τι απίστευτα ζώα!... Αναφώνουσε συνέχεια.

Ενώ περπατούσε κατά μήκος του ποταμού άκουγε πίσω του ένα θόρυβο στους θάμνους.

Γύρισε για να δει τι συμβαίνει. Είδε μια τεράστια αρκούδα να πηγαίνει προς το μέρος του.

Τρομοκρατημένος , άρχισε να τρέχει όσο πιο γρήγορα μπορούσε. Κοίταξε πίσω ξανά και είδε ότι η αρκούδα ήταν πολύ κοντά . Άρχισε να τρέχει πιο γρήγορα.

Ήταν τόσος ο φόβος του που του ήρθαν δάκρυα στα μάτια. Εκείνη τη στιγμή σκόνταψε και έπεσε κάτω αβοήθητος.

Κύλησε στο έδαφος και προσπάθησε να σηκωθεί.

Μόνο που η αρκούδα ήταν ήδη πάνω του, προσπαθώντας να τον ακινητοποιήσει με το ένα πόδι ενώ με το άλλο προσπαθούσε να τον χτυπήσει με δύναμη.

Ακριβώς εκείνη τη στιγμή ο άθεος φώναξε . **ΘΕΕ ΜΟΥ!....**

Τότε ο χρόνος σταμάτησε.

Η αρκούδα δεν αντιδρούσε.

Το δάσος έπεσε σε σιωπή.

Μέχρι και το ποτάμι σταμάτησε να κυλά.

Ένα καθαρό φώς εμφανίστηκε στον ουρανό και μια φωνή ακούστηκε να λέει:
Εσύ για χρόνια αρνιόσουν την ύπαρξή μου. Έλεγες στους άλλους, ότι ΕΓΩ δεν υπήρχα , και απέδιδες την δημιουργία του κόσμου σε «κάποιο κοσμικό ατύχημα».

Περιμένεις τώρα να σε βοηθήσω εγώ να βγεις από αυτή την κατάσταση;
Πρέπει να περιμένω ότι θα μου έχεις πίστη;

Ο άθεος κοίταξε κατευθείαν στο φώς και είπε:

Θα ήταν πράγματι, υποκρισία από μέρους μου να ζητήσω ξαφνικά να μου συμπεριφερθείς σα να ήμουν Χριστιανός .Ίσως όμως να μπορούσες να κάνεις χριστιανή την αρκούδα.

Πολύ καλά! Είπε η φωνή.

Το φως εξαφανίστηκε. Το ποτάμι άρχισε πάλι να κυλάει τα νερά του και επέστρεψαν όλοι οι ήχοι του δάσους.

Και τότε η αρκούδα σήκωσε τα πόδια της, έκανε μια παύση, κατέβασε το κεφάλι και μίλησε.

ΚΥΡΙΕ ΕΥΛΟΓΗΣΕ ΑΥΤΟ ΤΟ ΓΕΥΜΑ ΠΟΥ ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ ΝΑ ΦΑΩ ΤΩΡΑ. ΑΜΗΝ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Η αποστολή της Εκκλησίας στο σύγχρονο κόσμο. ... Αλεξάνδρου Σμέμαν, ... 1983
2. Μορφές ποιμαντικής Διακονίας..... Αλεξ. Σταυρόπουλου 1986
3. Ποιμαντική..... Ιωάννου Κορναράκη 1972
4. Εκκλησία και σύγχρονα προβλήματα..... Μητροπολίτου Δημητριάδος Χριστοδούλου Παρασκευαΐδη
5. Η επικοινωνία στην Εκκλησία..... Ομιλία του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κυρού Χριστοδούλου 6-5-2006
6. Ποιμαντικά κείμενα..... Μητροπολίτου Σερβίων και Κοζάνης κυρού Διονυσίου Ψαριανού 2001
7. Αγωνιστικά Δημοσιεύματα..... Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κ.κ. Ανθίμου Δ. Ρούσσα
8. Ο ιερέυς ως ποιμήν της Νεότητος..... Μητροπολίτου Καλαβρύτων ..... κ.κ. Αμβροσίου
9. Εκπαίδευση Ενηλίκων..... Δασκάλου Ειδικής Αγωγής Φρειδερίκου Κωνσταντίνου
10. Το Υλικό της Κατήχησης. Περιοδικό Εφημέριος ..... Δρος Θεολογίας Αλεξάνδρου Σ. Καριώτογλου
11. Το Διαδίκτυο στην υπηρετική αποστολή της Εκκλησίας... Αρχιμ Συμεών Βενετσιάνου.
12. Θέσεις και αντιθέσεις του Αθεϊσμού..... Καθηγητού Του Α.Π.Θ Βασιλείου Τ. Γιούλτση
13. Θέματα Εκκλησιολογίας και ποιμαντικής..... Αρχιμ Γεωργίου 1975
14. Η αγωνία ενός Ιερέως..... Αρχιμ. Νικοδήμου Γκατζιρούλη 1968
15. Γίνε Ιερέυς μου..... Αρχιμ. ΛΕΒ. ΖΙΛΛΕ 1968
16. Ο Ιερέυς προ του Ιερού θυσιαστηρίου. Αρχ. Σεβαστιανού Στεφανοπούλου
17. Θεολογία και Ψυχιατρική..... ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ 1999
18. Οι Άγιοι Στρατιώτες..... Γιάννη Σουλιώτη
19. Προς τα νειάτα της Ελλάδος... Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης Ανθίμου 2009
20. Ο πιστός οικονόμος..... Μητροπολίτου Τρίκης και Σταγών Διονυσίου 2007
21. Εισαγωγή στην Κατηχητική και Χριστιανική Παιδαγωγική... Καθηγητού Α.Π.Θ Κωνσταντίνου Δ. Φράγκου
22. Σκέψεις και προτάσεις για μια νέα ποιμαντική. Μητροπολίτου Εδέσσης, Πέλλης και Αλμωπίας ..... κυρού Χρυσοστόμου
23. Απόψεις..... :
24. Το μέλλον σου νέε μου..... Λεωνίδου Διαμαντόπουλου 1975
25. Στρατιωτικοί Ιερείς . Ερώτηση στη Βουλή των Ελλήνων... Βουλευτής ΣΥΡΙΖΑ ..... Προσωπική Ιστοσελίδα... Γρηγόρης Ψαριανός 3-9-2011
26. Η αποστολή του στρατιωτικού ιερέα, σήμερα στα στρατευμένα νειάτα της πατρίδος μας..... Εισήγηση στο συνέδριο των Ιερέων των Ενόπλων Δυνάμεων ..... Πρωθιερέυς Παντελεήμων Χανόγλου Ταξίαρχος ε.α 1992
27. Αντιλεξικόν ή ονομαστικόν της νεοελληνικής . Θεολ. Βοσταντζόγλου 1962
28. Διαδίκτυο.